

Ustrojowe prawo administracyjne

Materiały do Ćwiczeń z dnia 22 kwietnia 2020 r.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta)

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) to organ jednoosobowy, wykonawczy, pochodzący z wyborów powszechnych, równych, bezpośrednich oraz odbywających się w głosowaniu tajnym.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta)

Burmistrz jest organem wykonawczym w gminie, w której siedziba władz znajduje się w mieście położonym na terytorium tej gminy.

W miastach powyżej 100 000 mieszkańców organem wykonawczym jest prezydent miasta.

Dotyczy to również miast, w których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy prezydent miasta był organem wykonawczo-zarządzającym.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta)

Kadencja wójta rozpoczyna się w dniu rozpoczęcia kadencji rady gminy lub wyboru go przez radę gminy i upływa z dniem upływu kadencji rady gminy.

Objęcie obowiązków przez wójta następuje z chwilą złożenia wobec rady gminy ślubowania.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Wybory wójtów zarządza Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, łącznie z wyborami do rad gmin.

Czynne prawo wyborcze ma osoba mająca prawo wybierania do rady danej gminy.

Bierne prawo wyborcze ma obywatel polski mający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat, z tym że kandydat nie musi stale zamieszkiwać na obszarze gminy, w której kandyduje.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Kandydat na wójta nie może jednocześnie kandydować na wójta w innej gminie.

Kandydat na wójta nie może jednocześnie kandydować do rady powiatu i do sejmiku województwa.

Kandydat na wójta może kandydować do rady gminy tylko na obszarze gminy, w której kandyduje na wójta.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Za wybranego na wójta uważa się tego kandydata, który w głosowaniu otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.

Jeżeli żaden z kandydatów nie otrzymał określonej liczby ważnie oddanych głosów, czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

W ponownym głosowaniu wyboru dokonuje się spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę ważnie oddanych głosów.

Jeśli więcej niż dwóch kandydatów otrzyma liczbę głosów uprawniającą do udziału w ponownym głosowaniu, o dopuszczeniu kandydata do wyborów w ponownym głosowaniu rozstrzyga większa liczba obwodów głosowania, w których jeden z kandydatów otrzymał większą liczbę głosów, a jeżeli liczba tych obwodów byłaby równa – rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez gminną komisję wyborczą.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Jeżeli którykolwiek z dwóch kandydatów wycofa zgodę na kandydowanie, utraci prawo wyborcze albo umrze, w ponownym głosowaniu bierze udział jeden kandydat.

Za wybranego w ponownym głosowaniu uważa się tego kandydata, który otrzymał większą liczbę ważnie oddanych głosów.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

W przypadku gdy obaj kandydaci w ponownym głosowaniu otrzymają tę samą liczbę głosów, za wybranego uważa się tego kandydata, który w większej liczbie obwodów głosowania otrzymał więcej głosów niż drugi kandydat.

Jeżeli liczby obwodów byłyby równe, o wyborze wójta rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez gminną komisję wyborczą.

Wybory wójta, burmistrza i prezydenta miasta

Po upływie kadencji wójta pełni on swoją funkcję do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta albo osobę, którą Prezes Rady Ministrów wyznaczył do pełnienia funkcji wójta.

Zastępca wójta

Wójt powołuje oraz odwołuje swojego zastępcę lub zastępców i określa ich liczbę w drodze zarządzenia.

Po upływie kadencji wójta, zastępca wójta pełni swoje obowiązki do czasu objęcia obowiązków przez nowo powołanego zastępcę wójta.

Zastępca wójta

Liczba zastępców wójta zależy od liczby mieszkańców w gminie.

Jeśli określona przez wójta liczba jego zastępców jest większa niż jeden wójt wskazuje w zarządzeniu imiennie pierwszego i kolejnych zastępców.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) - kompetencje

Wójt:

- wykonuje uchwały rady gminy i zadania gminy określone przepisami prawa,
- kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz,
- opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy,
- jeżeli w inny sposób nie można usunąć bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia ludzi lub dla mienia, wójt może zarządzić ewakuację z obszarów bezpośrednio zagrożonych.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) - kompetencje

Do zadań wójta należy w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów uchwał rady gminy;
- 2) opracowywanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 3) określanie sposobu wykonywania uchwał;
- 4) gospodarowanie mieniem komunalnym;
- 5) wykonywanie budżetu;
- 6) zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Urząd gminy

Wójt wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy.

Wójt jest kierownikiem urzędu i wykonuje uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Określa organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy w regulaminie organizacyjnym.

Przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta

Przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta może być spowodowana jedną z następujących okoliczności:

- 1) tymczasowym aresztowaniem,
- 2) odbywaniem kary pozbawienia wolności wymierzonej za przestępstwo nieumyślne,
- 3) odbywaniem kary aresztu,
- 4) niezdolnością do pracy z powodu choroby trwającej powyżej 30 dni,
- 5) zawieszeniem w czynnościach służbowych.

Przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta

W przypadku wystąpienia przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta jego zadania i kompetencje przejmuje zastępca, a w gminach, w których powołano więcej niż jednego zastępcę – pierwszy zastępca.

Jeżeli nie powołano zastępcy albo pierwszego zastępcy w drodze zarządzenia zadania i kompetencje wójta przejmuje osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek wojewody przekazany niezwłocznie za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta

W terminie 48 godzin od powzięcia wiadomości o zaistnieniu jednej z okoliczności przewodniczący rady pisemnie informuje wojewodę o zaistnieniu takiej okoliczności i:

- 1) przejęciu zadań i kompetencji wójta przez zastępcę albo pierwszego zastępcę albo
- 2) konieczności wyznaczenia osoby, która przejmie wykonywanie zadań i kompetencji wójta.

Przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji wójta

Jeżeli przemijająca przeszkoda w wykonywaniu zadań i kompetencji dotyczy zastępcy albo pierwszego zastępcy, zadania i kompetencje wójta przejmuje osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek wojewody przekazany niezwłocznie za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

Wygaśnięcie mandatu wójta

Wygaśnięcie mandatu wójta następuje wskutek:

- 1) odmowy złożenia ślubowania;
- 2) niezłożenia w terminach określonych w odrębnych przepisach oświadczenia o swoim stanie majątkowym;
- 3) pisemnego zrzeczenia się mandatu;
- 4) utraty prawa wybieralności lub braku tego prawa w dniu wyborów;
- 5) naruszenia ustawowych zakazów łączenia funkcji wójta z wykonywaniem funkcji lub prowadzenia działalności gospodarczej, określonych w odrębnych przepisach;
- 6) wyboru na posła na Sejm, senatora albo posła do Parlamentu Europejskiego;

Wygaśnięcie mandatu wójta

- 7) orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej do końca kadencji;
- 8) śmierci;
- 9) odwołania w drodze referendum;
- 10) odwołania wójta w trybie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- 11) zmian w podziale terytorialnym.

Wygaśnięcie mandatu wójta

W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji, przeprowadza się wybory przedterminowe.

Wyborów nie przeprowadza się, jeżeli data wyborów przedterminowych miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta.

Wyborów przedterminowych nie przeprowadza się także wtedy, jeżeli data wyborów miałaby przypaść w okresie dłuższym niż 6 a krótszym niż 12 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta i rada w terminie 30 dni od dnia podjęcia uchwały stwierdzającej wygaśnięcie mandatu wójta podejmie uchwałę o nieprzeprowadzaniu wyborów.

Wygaśnięcie mandatu wójta

W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcję, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów.

W przypadku wygaśnięcia mandatu wójta w czasie pełnienia funkcji przez osobę, wyznaczoną przez Prezesa Rady Ministrów, osoba ta pełni funkcję wójta do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta.

Odwołanie wójta przed upływem kadencji - przesłanki

1. Powtarzające się naruszenia Konstytucji lub ustaw.
2. Uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium, podjęta po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta.
3. W przypadku nieudzielenia wójtowi wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta.

Odwołanie wójta przed upływem kadencji

Rada gminy, po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta z przyczyny innej niż nieudzielenie wójtowi absolutorium lub nieudzielenie wójtowi wotum zaufania jedynie na wniosek co najmniej $1/4$ ustawowego składu rady.

Jeżeli zgłoszony wniosek o podjęcie uchwały o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta nie uzyskał wymaganej większości głosów, kolejny wniosek może być zgłoszony w tym trybie nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od poprzedniego głosowania.

Źródła

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym